

Interviewee: Nguyễn Thuong Kham Thien

Interviewer: Bui, Nancy

Location: Radio Saigon, Houston, Texas

Date: March 4, 2011

Identifier: wrc02814

Context: This recording and transcript form part of a collection of oral history interviews conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation and donated to the Chao Center for Asian Studies at Rice University. This collection includes video recordings of interviews with Vietnamese Americans native to or living in Texas. This interview forms part of the national 500 Oral Histories Project conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation.

This transcript was written by Mr. Hieu Do in 2014 by recommendation of Ms. Nancy Bui of the VAHF, and has not been verified by staff at Rice University.

!: Thưa ông, ông có thể cho biết tên ông là gì và ông sinh trưởng ở đâu không ?

00:09:@: Dạ thưa chị tôi là Nguyễn Thượng Khâm Thiên, xưa sinh trưởng tại Hà Nội, và sống tại Hà Nội suốt từ những năm sinh trưởng cho đến năm tôi vượt biên sang Mỹ.

!: Đó là năm nào thưa ông ?

00:28:@: Thưa, tôi vượt biên năm 1990. Đến năm 1994 thì tôi mới tới được Thái Lan.

!: Thưa ông vậy là ông sinh năm bao nhiêu ạ ?

00:50:@: 1939 ạ

!: Thưa ông, cái tên Nguyễn Thượng Khâm Thiên của ông có điểm gì đặc biệt không ạ ?

00:58:@: Vì tôi trước kia thì ông nội tôi trước khi lên làm ở nhà ga xe Hỏa ở Hà Nội thì ở phố Khâm Thiên, về sau ông bố tôi thì lại ở sinh tầng, thì sau khi kháng chiến bùng nổ thì ông cụ tôi cũng đi sơ tán rồi gia đình tản mát về cái quê nội quê ngoại ở Nam Định, sau này khi mà cải cách ruộng đất, thì gia đình tôi bị đấu tố nên địa chủ với tư sản nên ông ngoại bị bắn. Sau đó đến năm sửa sai thì nó thả bố tôi ra thì tôi lại hồi cư trở về Hà Nội.

!: Thưa ông, như vậy tức là khâm thiên là ba của ông đã dùng tên của phố gia đình ở trước đây để đặt tên cho ông phải không ạ ?

02:10:@: Dạ không, cái tên là sau này khi mà tôi trở về Hà Nội thì tôi ở trên phố Khâm Thiên, chính cái nơi đó là nơi tôi cũng chết hụt thì vì bom B52. Từ đó trở đi tôi lấy cái tên của tôi là Khâm Thiên. Còn tôi

trước vốn có tên là Nguyễn Đại Hải trong vụ án của tôi là Đại Hải nên tôi không muốn lấy tên Đại Hải. Hiện nay thì tên của tôi là ở Việt Nam là Nguyễn Đại Hải trong vụ án của tôi.

!: Thưa ông, ông ở đó trong thời gian khi mà sinh năm 1939 thì lúc đó 9 năm kháng chiến ông còn nhớ được gì trong cái thời kỳ kháng chiến đó không hay khi đó là ông còn nhỏ quá.

02:59:@: Tôi vẫn còn nhớ. Tôi còn nhớ cả lúc Nhật sang đánh nhau với Pháp, bắn nhau đòm đòm các cụ còn ngó ở hồi đó nhà tôi ở phố Sinh Từ. Mà tôi lại đang học trung học ở cái phố Sinh Từ đó tới sáng hôm sau thì tôi đến trường thì Nhật nó đã đóng cửa trường học rồi. Nhưng mà tôi vẫn cứ đến. Mấy đứa trẻ thì sợ. Tôi cũng cắp sách đi về thôi. Thì tôi nhớ cái năm Nhật Pháp đánh nhau đó. Lúc đó là tôi ở phố Sinh từ đó.

!: Thưa ông, sau đó cuộc di cư của gần một triệu người miền bắc vào năm tránh nạn cộng sản năm đó thì sao mà gia đình và ông lại không đi.

03:59:@: Vì cái năm đó đáng lẽ là đi, nhà tôi có một cái tàu thủy chở đồng bào công giáo từ Bùi Chu Phát Diệm nam định ra Hải Phòng lên tàu há mồm của Pháp để vào Nam. Thế thì bà mẹ tôi có nói là mình đóng mấy lượng vàng cho cái tàu ấy rồi nó kéo tàu mình khỏi đi được cả gia đình với mấy người anh em họ hàng nữa. Thế nhưng ông bố lại quyết định không đi. Vì bố bảo là đi theo kháng chiến có công lao sau lại bỏ ra đi khi thành công. Cuối cùng không cho đi.

!: Thưa ông, ba ông là kháng chiến như thế nào, bao nhiêu năm trong đó

04:41:@: Khi mà cái năm kháng chiến bùng nổ mà nhà ở Sinh từ ấy, thì cha tôi là đội trưởng đội tự vệ khu văn miếu, cũng có súng ống gì đấy, tự vệ chiến đấu rồi là khi kháng chiến bùng nổ thì mẹ đưa anh em sơ tán bỏ nhà cửa về Nam Định. Thì bố tôi và chú tôi theo cách mạng lên chiến khu chả biết nhà tôi lại về quê với bà nội rồi.

!: Dạ vâng! thì ở lại ông còn nhớ năm 54 ông sanh 39 thì lúc đó ông 20 tuổi rồi chứ ạ . Như vậy ông còn nhớ gì về cuộc di cư đó có bạn bè hay bà con đi vào miền nam không ?

05:36:@: Dạ có chứ rất nhiều bà con chứ ạ, đáng lẽ là bà con đi trên cái tàu nhà tôi nhưng mà ông bố tôi không cho đi thành thử ông chú họ mới đi trước, đi vào đấy là bố của Tôn Phú Sura này, thì cả nhà đi vào Nam, riêng nhà tôi ông bố không cho đi thì ở lại.

!: Ông có còn nhớ là khi mà ở lại thì những gì xảy ra không

06:06:@: Khi mà ở lại thì năm 1955 thì là cải cách ruộng đất. Trong thành phố thì tịch thu hết nhà cửa nhà tôi nhà ở trên Hà Nội nhà ở Nam định cũng thu hết. cái tàu thủy, về quê để đấu tố.

!: Tức là trước đây cha của ông đã đi giúp cộng sản kháng chiến rồi muốn ở lại vì nghĩ mình có công nhưng mà khi mà họ thành công rồi thì họ lại tịch thu hết nhà cửa tàu thuyền của gia đình đó. Thì cha của ông có bị gì không ?

06:52:@: Họ giam bố mẹ tôi, còn mỗi mình tôi ở lại nhà thôi,

!: Ông là con duy nhất ?

07:00:@: Tôi có hai anh em, khi mà đình chiến thì ông chú trên Hà Nội về ngay Nam định đón ngay thẳng em lên vì ông ấy không có con. đón thẳng em lên ở với ông chú. Lúc ấy tôi ở nhà bố mẹ bị cải cách họ giam rồi. Còn mình tôi ở nhà thì tôi phải chăm nom cơm nước cho các cụ ở trong nhà giam của cái xã đó.

!: Rồi chuyện gì xảy ra cho ông cụ bà cụ.

07:39:@: họ chuẩn bị lên danh sách bắn trong đó có ông ngoại tôi, cụ cũng làm chánh tổng. Sau rồi làm kháng chiến thì thời Pháp họ vận động ông ngoại tôi ra để làm cũng như là chức chánh tổng cũng như chủ tịch huyện xã đó. Thì che chở cho cán bộ hoạt động, chính cái hầm bí mật lại đào trong nhà, thế nhưng mà cụ lại được cấp huân chương kháng chiến hạng nhất, thế nhưng mà khi cải cách ruộng đất thì lại là cường hào gian ác, đem cụ ra bắn,

!: Tức là ông ngoại ông bị bắn chết, còn ba má ông có bị gì không ?

08:33:@: Thì cũng giam trong tù, vẫn có lệnh bắn, vì trước bố tôi có đi lính cho Pháp, vì cái thời thế chiến 2 thì bố tôi lại làm sếp trong sân bay sân tông của pháp, làm trong trường bay, thời đó tôi còn nhỏ nhưng tôi nhớ cảnh trường bay ra vào, họ cũng quy cho là chui rúc vào cách mạng phá hoại thôi.

!: Thưa ông, ông còn nhớ cái ngày mà ông ngoại của ông bị bắn ông có chứng kiến tận mắt không hay là sao ?

09:23:@: Lúc ấy nó bắt con cháu gia đình là phải ngồi bên hàng trên đầu còn nhân dân họ đứng sau, thì ngồi đấy thì ông ngoại tôi trói lên cột họ bằng vải đen cột lên mắt, từ xa họ bắn vào tôi còn trông thấy vết máu chảy từ trán xuống. Sợ vẫn còn thủng một lỗ trên trán.

!: Cảm nghĩ của ông khi ông thấy ông mình bị bắn vậy ông có nhớ tí cảm xúc nào không ?

09:59:@: Lúc đó tôi xúc động quá vì ông ngoại tôi thương tôi nhất, ông nội tôi lại mất sớm. Ông nội tôi mất lúc trên hà nội cơ, tôi chưa sinh ra, ông nội tôi mất, ông ngoại tôi lại quý tôi nhất. Đi đâu có nghĩa có cỗ giỗ chạp cũng sai bà dì đi đón thẳng lớn đến đi với ông, cho nên khi họ bắn ông tôi thế tôi đang ngồi mà tôi đứng lên tôi chạy, mà cái mẹ tôi ngồi bên cạnh cứ cầm tay kéo tôi xuống, họ nói con nhà bà muốn chùi mà mà đứng lên. nó quát tôi như vậy, tôi vẫn đứng lên nhìn ông tôi trong lòng tôi hứa với ông tôi thù này tôi quyết trả, mà tôi không trả được, cho nên năm 80 tôi mới nổi lên rồi tôi bị đi tù 10 năm trời.

!: Ông lúc đó còn được đi học không, ba má ông lúc đó vì sao họ không bắn ?

11:24:@: Thì họ mới bắn ông ngoại thì bắt đầu sửa sai, thì lúc đó sửa sai thì nó thả, bố tôi là bí thư thôi mà nhưng mà sai lầm là nó vẫn cứ bắn.

!: Không bắn thì có cho về không hay sao ?

11:53:@: Lúc sửa sai mới được về, bố tôi bị lao tâm ho ra máu, tôi đưa về Hà Nội điều trị ở viện Bạch Mai, tôi sáng bán bánh mì, trưa bán kem, tối bán thuốc lá, lấy tiền chữa bệnh, mẹ thì ở nhà quê cày cấy vì lúc đấy nó thu hết nhà cửa rồi, thì nó cho một mảnh đất ở một góc, thì dựng cái mái lên nằm ở đấy,

thì lợp bằng rạ như cái lều vệt thôi, thì lúc tôi đi thì mới ở nhà cố làm cái vách lên thì cái cả cái gian nhà bé bằng nửa chưa bằng 1/3 cái phòng này, thì khi tôi đưa ông bố xong rồi sửa sai thì đưa bố lên Hà Nội chữa bệnh về Hà Nội định cư luôn, mấy năm sau tôi mới đón bà mẹ lên.

!: Tổng cộng bố ông bị bao nhiêu năm tù ông có nhớ không ạ ?

13:12:@: Suốt cái thời cải cách, nó giam chứ không tù, tù thì có thời Pháp, đi kháng chiến nó bắt được tù ở nhà máy trai lại tù thời pháp bắt được đi kháng chiến theo bộ đội kháng chiến không biết sao sau đi bộ đội laaij không đi nữa, về nằm vùng hoạt động. Cơ sở đảng cộng sản rồi cơ mà, về hoạt động thế nào đáng lẽ tối về ban ngày phải đi, nhưng mà hôm đấy sáng sớm đã bao vây rồi mới khoảng 3-4h nó đã bao vây thật sớm rồi, thành ra hồi đó phải đi tù ở nhà tù của Pháp trên thành phố Nam Định.

!: Theo họ bị Pháp bắt tù, lúc vào thì họ cũng chẳng nương tha gì, họ đấu tố giam giữ, lấy của cải vậy. Thưa ông, sau đó thì ông đi học ở Hà Nội bán kem, làm sáng tối vậy vậy ông học tới đâu ạ ?

14:36:@: Tôi học đến hết cấp 3, hế rồi là hết cấp 3 phải thi đại học, nhưng nhà nghèo quá, bố lại ốm nặng. Mẹ lên thì cũng chỉ đi nhà tịch thu hết rồi thì lại đi bán rau bán rợ làm thôi. Tôi lúc ấy tôi mới hết học rồi thì không vào đại học nữa thì mới thanh niên xung phong lên tây bắc làm đường.

!: Có trả lương gì không ?

15:14:@: Lương lậu thì đã gọi là xung phong thì chỉ cho ăn thôi, cũng có mấy thằng bạn học, con ông họa sỹ Hiền thằng Tuấn nó cũng đi, có học thì cũng ưu tiên hơn, không phải đi lao động như người ta, đập đá, đào đất. Có 1 năm trời ông bố lại kêu tôi về thì tôi phải về đi học nghề ở trường cao đẳng.

!: Ông học nghề gì ?

15:58:@: Tôi học Điện

!: Thưa ông sau đó ông làm thợ điện hay sao ạ ?

16:03:@: Vâng tôi làm ở nhà máy điện Hà Nội, học trong cục điện lực rồi làm việc trong đó luôn. đi sửa chữa điện lực toàn miền bắc.

!: Thưa ông ông lập gia đình năm nào ạ ?

16:28:@: Lập gia đình năm 50 đó, đi kháng chiến cho pháp rồi nó bắt tù đó.

<video 3>

Thì cứ tưởng là cụ chết, vì nó đánh cụ nầy dòi ở mông cơ mà, tưởng chết, thì cụ bảo phải cưới vợ để biết dòng máu họ tộc về đâu. Thì cưới vợ năm đó, thì đến năm cải cách thì cô ý đi về nhà cô ý đến năm 60 thì chúng tôi lại họp lại với nhau, thì sanh đứa đầu tiên

!: Trong một triệu người di cư vào nam, yên được vài năm thì suốt sau lại có chiến tranh nam bắc, xin ông kể đời sống lúc đó như thế nào, chuyện những người xung vào quân đội rồi máy bay thả bom, xin ông cho biết

01:14:@: Vâng, tôi xin tóm lược lại ngắn gọn trong thời gian đó là sau khi tôi về tôi đi thanh niên xung phong trở về đó thì tôi học trung cấp rồi đi đại tu các nhà máy điện trong thời kỳ đánh phá, tôi đi năm 1985 thì phải, à chưa không phải.

!: Trước khi họ vào lấy được miền nam ấy.

02:03:@: Tôi ra đại tu nhà máy điện 5, sau tôi đi lưu động nhiều quá mà tôi có gia đình, ôi sinh cháu rồi, nên tôi quyết định không đi. tôi có trở về làm việc ở Viện công nghiệp thực phẩm, ngay cái lúc tỉnh rồi tôi nghĩ thế chứ lúc tôi dưới hầm tôi không nghĩ được thế. ông chú với ông bố bạch mai lúc đó tôi tỉnh dậy tôi không hiểu quân đội bịt kín người hay là cứ chạy rầm rập. Tỉnh thoảng khiêng người chết ra, tôi chả hiểu đó là lực lượng nào cả, thì mình khỏi phải nuôi chí thù gì cả, nhưng sáng sau mới biết chả có gì cả.

!: Đảng cộng sản có nói người dân miền Bắc rất thù Mỹ ngụy?

12:07:@: Họ tuyên truyền như thế thì có người thù có người không thù chứ, người như tôi mà bị chính quyền bắn ông tôi làm sao tôi ưng được, tất nhiên chuyện nào phải như vậy, nhưng người 108 anh hùng lương sơn bạc thì cũng phải có thù nhà thì mới có nợ nước.

!: Thưa vậy số người thù đông hơn, hay số người theo họ đông hơn ?

12:38:@: Cái đó thì tôi cũng không có làm thống kê, thì tất nhiên là những tầng lớp giàu trước kia ủng hộ cách mạng rồi sau bị tiêu diệt thì những người giàu có đó, hoặc là những nhà chúng tôi mà địa chủ thì những tầng lớp đó thì không thể đông hơn tầng lớp nghèo được.

!: Vậy những tầng lớp nghèo có theo ủng hộ chế độ cộng sản không ?

13:05:@: Những người tầng lớp nghèo theo như tôi hiểu ngay như ở thời, làng xóm tôi những người nghèo họ chả đi theo kháng chiến, họ nghèo họ có con họ có ra đi cũng chỉ vì cái nghèo họ đi, rồi về sau họ được kích động lên thôi, còn tinh thần mà đánh đuổi ngoại xâm thì không có, tôi nghĩ vậy, tôi cũng biết những người bạn tôi nói như thế nào, cái ý thức xã hội rất ít, họ chỉ đi theo đời sống gia đình, rồi ý thức thì ít lắm, trình độ ăn học gia đình thì rất ít.

!: Thưa ông, sau vụ suýt chết vì thả bom thì chuyện gì xảy ra kế tiếp ?

14:22:@: Sau vụ thả bom ấy đến sau tôi vẫn còn làm trong đài phát thanh, tôi có đi vào trong Nam, đi thời đó đi vào tiếp quản mấy cái đài tịch thu trong đấy thì đi giải trừ hoặc những cái đài thu dọn giải trừ, tiếp quản, xem những kỹ thuật mới, ,tôi làm ở bộ phận không phải là phát thanh viên, tôi làm kỹ thuật, thiết kế chế tạo máy, xưởng cơ khí.

!: Thưa ông, đi vào tiếp thu vậy thì ông so sánh kỹ nghệ miền nam và miền bắc có khác nhau không ?

15:24:@: Khác nhau

!: Khác nhau thế nào ?

15:28:@: Miền Nam họ được cải tiến, kỹ thuật điện tử, là transistor nhiều hơn, ngoài này thì vẫn dùng đèn phát sáng, ví dụ đèn đó to như thủy tinh ấy, trong đó thì họ đã dùng bán dẫn.

!: Rồi ông học có dễ dàng không ?

16:11:@: Khi về đến đài phát thanh truyền hình ấy thì tôi có được đi học, họ cho tôi đi học hàm thụ đại học vừa làm vừa học ba tháng mới tới trường thuyết giảng.

<video 4>

!: Ông có vào làm việc không hay chỉ vào tiếp thu thôi?

00:08:@: Tôi chỉ vào tiếp quản xong tôi về.

!: Dạ suốt thời gian chiến tranh thì người cộng sản miền Bắc họ nói với người dân chúng là người Miền Nam thì bị Mỹ xâm lược rồi quân đội miền Nam theo Mỹ đè ép dân chúng khổ khổ nghèo đói, mình phải vào giải phóng, khi ông vào ông thấy vậy thì ông có cảm tưởng thế nào ?

00:38:@: Tôi thì đối với cảm tưởng của tôi với miền nam, thì lúc đó tôi vào tôi đã liên tưởng vì trong nam tôi có ông bác cũng ở trong đó, ông bác là anh của mẹ tôi đó, con ông cụ bị bắn đó, ông cậu trong đó, rồi ông chú là ông mà bố của ông... này. Cũng ở trong nam, với thời nó thả truyền đơn ra đó, thì không ai nhặt được đâu, nhưng mà trong đài phát thanh có, họ đăng những cái cuộc sống trong nam như thế nào, máy bay không người lái đem truyền đơn ra rải thì thấy cuộc sống trong nam nó như vậy, với cả bên Pháp nó cũng biết hình ảnh, tôi cũng có ông anh bên Pháp, anh họ đấy, con của ông trong nam ấy, cháu của ông bị bắn đó, cũng ở bên Pháp, tôi hình dung ra được chuyện thế giới này, tôi cũng biết là trong nam phải có nhà cao tầng, và phát triển thế. Tôi cũng tham quan một số nước ngoài rồi, thành phố nào rồi cũng phải xây dựng thế thôi không có gì cả.

!: Nhưng mà hồi ông ở ngoài bắc ông có nghĩ dân trong nam khổ lắm không hay ông nghĩ là ông biết rằng họ mất tự do.

02:21:@: Tôi thì tôi nghĩ nhưng tôi không nói ra, nói làm gì rồi lại bảo tuyên truyền phản động, ngay từ khi cải cách ruộng đất là tôi đã có ý nghĩ khác rồi, nhưng mà tại sao tôi không đi vì lúc đó mình phải ở lại thì mình mới làm việc và phấn đấu được, tại sao tôi lại từ cục điện lực lại nhảy sang viện công nghiệp thực phẩm rồi lên bộ công nghiệp nhẹ, rồi lại về đài phát thanh. Đáng lẽ là tôi định phấn đấu lấy bằng tiến sỹ rồi theo anh Bình làm chuyên viên văn phòng phủ thủ tướng, anh ấy thấy khả năng làm việc của tôi về kỹ thuật, tôi lại có đầu óc làm kỹ thuật. Chính cái máy mổ ung thư của bệnh viện K máy mổ cắt tét bào, họ hỏng là tôi đến tôi sửa cho họ, mà khi tôi sửa được bên đài phát thanh nó biết nó cũng kiếm điểm tôi đấy. Là đi làm ngoài, tôi có khả năng thì tôi giúp họ tôi làm thì tôi làm vào phép tôi nghĩ chứ có ảnh hưởng gì đến cơ quan

!: Thưa ông cái dịp gì mà ông có bị tù ngoài bắc, xin ông nói về vấn đề đó.

03:50:@: Cái dịp tù ngoài bắc là năm 1980 sau khi mà 1979 mà tàu đánh sang đó, thì năm 80 thì tôi định vùng lên tuyên truyền nhân dân để lật đổ chính phủ, đêm 30/4 tôi chuẩn bị tung truyền đơn, nó cài

người nó bắt được thế là nó cài người vào nó bắt được, thế là tôi bị đi tù 10 năm về tội âm mưu lật đổ chính phủ

!: Lúc làm có nhiều người biết không ?

04:33:@: cái việc tôi làm đến bây giờ nó viết thành truyện rồi, đến các cháu và em nó phone sang nó nói bác ơi vừa rồi trên đài truyền hình nó đóng phim về bác

!: họ dựng lên nhân vật diễn tả về ông

04:57:@: Cái người mà nó đóng về bác cũng hao hao giống bác

!: Thưa ông bây giờ trở lại ngày 30/4/75 khi ông nghe miền bắc thắng miền nam rồi thì cái cảm tưởng của ông như thế nào ?

05:09:@: Thì cảm tưởng là ôi tôi chết tôi lại không mang theo cuốn nhật ký mà tôi ghi đi, tôi có những bài mà nhật ký thì tôi có cảm tưởng rất buồn cho người miền Nam không giữ được cái chính quyền của mình, mà tôi theo dõi rất sát trong chuyện miền nam, tôi rất thán phục ông ấy trong việc giữ hộ khẩu gia đình chụp ảnh chính điểm đấy là điểm tề gia đấy chứ mọi người hiểu là tề gia là làm tốt việc trong gia đình là sai, tề là một điểm, tề lại là cái núp, lấy một cái điểm ra để mà trị nước chứ không phải tề ở đây là làm tốt việc gia đình. chị biết mấy người thường nói tề gia trị quốc bình thiên hạ tức là phải làm tốt việc nhà mới làm được việc nước là sai. tề gia là làm tốt chuyện gia đình thì làm sao biết được trong nước có bao nhiêu họ để mà lấy dân binh thu thuế, tức là phải nắm được gia đình. Chính ông diệm đã bắt nắm hộ khẩu là tề gia, trong nam ông diệm lại cao hơn là hộ khẩu phải chụp hình để mà chống bọn nằm vùng, tôi thấy rất hay. nhưng mà người ta nói là làm kinh tế nên lấy gia đình trị, nhưng mà làm nhà nước thì phải tập thể trị chứ đừng gia đình trị, sai lầm. vì không có người ủng hộ, không có quần thần không được một gia đình không đủ trị một quốc gia, nên tôi buồn cho ông diệm ở chỗ đó. Nhưng mà tôi thấy ông diệm làm cái đó quá hay, mà tôi cũng không biết ông Diệm, hay bộ văn hóa là ai mà không làm được việc tuyên truyền, như ngoài bắc ấy, động một tí có cái gì của miền nam là kêu ngay ấy miền nam đang tàn sát dân lành lính nó đi nó bắt mấy cô gái điểm ở đường nó bắt chụp ảnh thì ai biết, thì nó chụp ảnh bảo lính mỹ bắt dân, đấy người ta bảo miền nam khổ nhưng mà tôi nghĩ không phải lính mỹ nó bắt thế nào được, tôi cũng có người thân trong nam, mà chắc là thành phố thì cũng thế thôi, tôi nghĩ là một cô gái nào chắc cũng là bar bung thôi chắc nó phải ấy, thì nó cứ tuyên truyền vậy biết đâu cô ấy là cô nào, có phải dân lành thật không tôi cũng phải suy luận chứ.

!: Trong chiến tranh 79 Việt Hoa đó, thì ông thấy người Tàu thế nào, nghe nói Trung quốc qua đánh lính cộng sản chết nhiều lắm ông có biết gì về vụ đó không.

08:11:@: Thăng con tôi phải đi bộ đội năm đó, nghe nói là bố làm ở đài phát thanh nên cháu nó lại không phải cầm súng bắn nhau cầm súng bò lê bò càng đấy, nhưng mà khi đi thì vác cái máy bộ đàm trên vai chứ nó không phải cầm súng ngoài trận. Đến năm 80 thì tôi làm việc này của tôi thì nó bị đuổi ra khỏi bộ đội về đến khi tôi bị bắt thì nó đuổi.

!: Tức là người con của bác thì tham gia trực tiếp trận chiến đó. nghe nói chết đông lắm phải không

08:50:@: cái đó thể này chết thì có chết nhưng không chết là bao nhiêu vì nó đẩy tân binh mới đi, thì nó đẩy lên tuyến đầu, để cho những người tân binh lên đầu đánh nhau một lúc là chạy, chứ nếu mấy người kia gan dạ là ng ta không chạy, cái loại tân binh là nó còn sợ nó chưa chiến đấu quen, nhưng cái tuyến 2 là cái tuyến nó lấy cựu chiến binh thì tân binh là trẻ thì oánh nó hăng, tiến nhưng mà đến lúc giáp lá cà mà bên kia hăng hơn thì nó chạy, thì có thằng em con ông chú mà nó chạy về mà nó không dám về nhà, nó về nhà tôi nó có nói cho con ở đây chứ về nó bắt, nó kết tội đào ngũ, nó ở chui trên nhà tôi mãi. Tôi mua đất ở Đại la cho bố tôi ở, khu tập thể đại la, thì lúc bấy giờ tôi nhớ như thế. Đến lúc đánh xuống Thái Nguyên rồi, nó mới để cựu chiến binh bao vây để đánh, nhưng mà về sau cái gọi là công ty bán sắt phế liệu ở cát linh, nó có cái nhà máy gạch ở đấy, thì công ty phế liệu nó có những người cao su đội mũ tàu, mặc quần áo tàu, nó cứ xâu một hàng 8-9 người cao su, có 2 người thật cầm gậy cao su nó tiến người thật tiến cả người giả nữa.

!: Người giả để làm gì thưa bác.

11:08:@: Tiến người giả để mình không biết, cứ bắn vào người ở giữa, cứ tưởng nó đi hàng ngang nó dàn lên, thành ra mình cứ tưởng người thật nhưng toàn người giả.

!: Thế cuối cùng bên mình chết nhiều hay bên họ chết nhiều

11:21:@: Cái đó thì tôi cũng không nhớ điều đó

!: Vâng, hồi này bác có nói đến vụ bác đảo chánh năm 1980 năm 81 bác bị bắt đó thì thành phần gồm những ai, có đông không?

11:39:@: Thành phần cũng đông, có cả bên quân đội nhưng tôi không tiện nói ra, lúc bắt được thì chỉ có 3 người bây giờ thì cũng giải tán hết, có ba người là bắt được tôi một ông dưới tôi và một anh nữa là bộ đội về hưu bên dưới ông kia nữa. Bắt có 3 người thôi nguyên tắc của tôi, là tôi làm việc với ông này thì ông này biết tôi đến người này làm việc với ông này, thì chỉ được phép biết ông này chứ không được phép biết tôi. Cho nên họ không bắt hết được. thế nhưng mà khi tôi ra đi thì vượt biên tôi cũng chỉ nghĩ là đọc được tờ báo quang phục, thì tôi nghĩ rằng cái tổ chức ở hải ngoại này nếu tôi ra tôi kết hợp được thì chắc rằng có cái gì hay hơn. Trước khi sang thái tôi có nghe chuyện ở udon có ông Hoàng Cơ Minh ở đó, những người có ra udon chạy về có nói chuyện tôi cũng biết. Tôi có liên hệ thì chính bên Cali ông Tân cũng có gửi quà sang trại cho tôi khi tôi ở Sekiu thì tôi có liên hệ với mặt trận nhưng sang định cư bên này rồi cách mạng mà lại không lấy được lòng dân thì cũng rất buồn với cách làm ấy, cho nên tôi cũng cầm chừng không dám tham gia. Đi tôi có nói với nhà tôi đi 3 năm tôi về thế nhưng tôi phải ở đến bây giờ. Ở ngoài này không làm gì được ở trong quốc nội mới làm được ra đi thì không làm gì được.

!: Thưa ông ông có nói tới chuyện bị tù 10 năm thì trong thời gian trong tù họ có đánh đập hay là ông phải đi ở những trại nào ?

13:55:@: Trong 10 năm ở tù, cái thời gian ở Hỏa lò 3 năm lấy cung thì họ cũng không đánh đập gì chỉ dùng cung thôi, thế nhưng mà dụ cung không được, đến năm thứ 3 thì nó cho ra buồng chung, vì ở trong xà lim tôi chỉ có 1 mình không ai đánh tôi cả, mà cán bộ thì không đánh, nhưng nó đưa ra buồng

chung ấy thì nó mới đánh tôi, nó khai khựa vào chuyện khác nó đánh, nó đánh để cho tôi biết là cũng chỉ cán bộ nó vào nó giả tù nó nằm đánh, chứ tù thật nó ít khi đánh.

<Video 5>

Hoặc là ăn ngô thì nó bum trong tù, phải cho vôi, nó đãi không sạch có lúc nhai phải hạt vôi bằng cái hạt đậu, nó chát chát lè đi rồi lại tiếc quá, nhai rồi thì nuốt luôn, nên bây giờ tôi mới đau thượng vị đó. Vôi nó làm loét dạ dày.

!:Thưa ông ông bị 10 năm thế, thì lúc về gia đình ông như thế nào, lúc về thì cũng khó sống hay như thế nào ?

00:36:@: Tù 10 năm đáng lẽ là 5 năm quản thúc tại gia nhưng lại được về trước 1 năm đó cũng là một điều lạ, mọi người đặt câu hỏi, chính ông cha Lê biết tôi nè. Cũng biết tôi, ở với tôi cả. Ông ấy bảo quái thằng này trốn tù lao động mà lại được về sớm. Các ông cứ nghĩ là tôi, nhưng mà chỉ có ông thuyền biết tôi là khi vào trong tù có một tay thì tôi nghĩ trốn tù không được thì chơi kiểu đấu lý thôi, nó cài một người vào cũng bảo tù chính trị vào mới hỏi chuyện tôi, ông ta lại là cựu chiến binh về chuyện phục hồi tướng Giáp. Hồi đó có vụ Lê Duẩn với tướng Giáp chọi nhau các cựu chiến binh thời Giáp đó đi cùng một phe đấu với Lê Duẩn, ông vào tù giả bộ dụ tôi, tôi bảo tổ chức vẫn còn, rồi hẹn hò phối hợp. Bắt đầu nó mới ân xá tôi về trước sang Gia Lâm là khu tập thể của cỡ đại tá thiếu tá cũ của cộng sản, tôi tìm ông kia, rồi trao đổi hình thức vậy thôi, ở đến năm thứ 4 của quản thúc tại gia. Thời quản thúc tại gia là đi về quê cũng phải báo cáo nó mới cho đi, tôi đi chữa điện tử đêm nó cũng không cho đi chữa, nó bảo ngành điện tử là ngành nhà nước quản lý, ông phải vào làm trong hợp tác xã của nhà nước. Vào hợp tác xã thì làm ăn gì được, mà hợp tác xã làm gì nó nhận tôi đi tù về. nhất là chính trị nó sợ lắm không anh nào nó nhận cả. Thôi lại phải quay về nghề gắn tượng, rồi làm bạc, tôi lại đi làm nghề nắn tượng.

!: Ông thử bắt đầu nắn tượng như thế nào ?

03:03:@: Tôi nắn tượng để sinh sống trong thời gian ở tù về, tôi mới vào miền Nam tôi cũng lấy nghề này tôi sống. Tôi ngồi ở công viên Tao Đàn, rồi sở thú rồi trong nam một thời gian, ngồi chỗ xe điện chỗ tao đàn nặn cho các cháu nó xem. Kiếm tiền sinh sống và đi vượt biên, lúc đó tôi chuẩn bị để đi mà kiếm sống. Chứ người ta đi thì có tiền nợ tiền kia để mà vượt biên, tôi đi với hai bàn tay không thôi

!: Ông có thể kể chuyện vượt biên không, bắt đầu đi như thế nào,

03:53:@: Tôi đi từ năm 1990 tôi đi năm đó, thì đến năm 1991 tôi ở trong nam thì có người ở ngoài bắc vào nói với tôi rằng bà cụ tôi mất. tôi định quay trở về, thì tôi có nói với cô bây giờ, em về em nói với anh Sơn em trai tôi đấy, bảo tôi về nhưng đón tôi ngoài cầu tiên chứ không về nhà, đưa anh về mộ mẹ thấp cho mẹ nén nhang rồi anh đi. Thế nhưng nó lại bảo bác đừng về nữa, mẹ mất vào ngày trùng tang độc nên anh không phải về, nhưng mà sau này tôi mới biết là họ theo dõi nên em tôi không muốn tôi về. Sợ về bị bắt lại, thế là tôi ở trong Sài Gòn đến năm 1992 thì tôi mới liên hệ được với những người đi buôn thuốc lá 555 sang Phnompenh mua thuốc ở bên ấy thế là tôi mua của nó tôi làm quen rồi lúc nó đi thì tôi theo nó, tôi theo họ sang Nam vang. Từ đó tôi chuẩn bị ra đi thì có mang theo số bột để làm nè. Nhưng tôi lại đóng vai sang đó mua hàng về bán tết, giờ tôi không muốn bán thuốc lá nữa, bán thuốc lá nó phát

hiện nó tịch thu hết cả. Máy móc nhà cửa chả còn gì nữa, qua đó mua hàng sida về bán. Miền Nam thời đó có danh từ hàng sida, tức là hàng chợ biết không quần áo cũ gọi là hàng sida. Qua đó mua hàng về chứ không dám buôn thuốc lá nữa, thôi sang Nam Vang mua hàng sida về bán, sang đến đó tôi lại lừng khừng tôi bảo công an ngầm theo tôi tôi đập cho vỡ sọ, tôi bảo mua thuốc ngoài bãi, ta qua đây mua đồ về bán chứ không bán thuốc lá nữa đâu thì mày cứ yên chí, ta giả cả nói lừa làm gì, nó cho tôi đi sang tôi cũng đi ra chợ, tôi lại nói dối, tôi xem hàng rồi nhưng mà họ đóng cho tôi họ lại đóng hàng hè mà gần tết rồi phải đóng hàng mùa đông chứ, phải mai mới được. Các anh về trước, mai tôi về sau vậy, họ về trước, tôi về sau tôi lẩn cấn tìm đường đi tiếp, tôi mới lang thang lên chỗ chùa Nam Vang thấy mấy người ngồi vẽ bàn tay tôi biết là xem bói rồi. Có một ông mời tôi bằng tiếng Campuchia tôi lại nói luôn bằng tiếng Việt, tôi người Việt biết tiếng Cam đâu mà mời, thế là họ nói ông mới lại là người Việt Chứ, tôi quay lại tôi thấy ông này nói tiếng Việt tôi mới quay lại nói chuyện ổng hỏi ở đây lâu chưa, tôi mới bảo mới sang hôm qua. Ông bảo qua làm gì mới nói chuyện đi buôn đi bán này kia, tôi định đi mua mà toàn hàng dỏm, tôi muốn mua hàng đồ điện, thì ngày kia tôi lên biên giới Thái tôi mua hàng xịn của Thái, mình nói bốc vậy xem sao thì ổng bảo tôi vừa ở chợ biên giới Thái về, thế là tóm được ông này may quá. Đúng là buồn ngủ gặp chiếu manh. Ông ta mới nói vậy tôi mới nói này ông có đi lên đấy với tôi nữa không ? Tôi vừa ở trên ấy về nên tôi kiểm ít tiền rồi tính sau. Tôi mới bảo là ông có đi thì tôi mới nói chuyện với ông được không thì thôi. Tôi cũng có muốn đi, đi thì ông giúp tôi một tay, tôi lên tôi mua hàng thì ông giúp tôi một tay một đầu khuôn hàng lên xe thì tôi chịu cho ông cái tiền đi về, đủ ăn uống chịu phí cho ông hết, ông có chịu không. Ông này nghĩ bụng bảo tôi trả lời bà xã đã, mai trả lời ông nhé. Tôi lại về nhà trọ, chiều mới đến ông ys, thì ông ta có nói rằng là. Nhà tôi định đi ấy nhưng bảo là tôi phải làm thêm mấy bữa kiếm thêm mấy đồng để lại cho bà xã rồi tôi mới đi được, tôi bảo ông cần bao nhiêu tôi cho ông vay. Thế nhưng mà tiền tôi cho ông vay ông về ông phải trả tôi nhé. Vì số tiền này là tôi lên đấy tôi mua hết hàng, thì về tôi cần tiền, ổng bảo ổng cần ba trăm lia thì tôi bảo được rồi tôi để cho ông 300 lia nhé, thì cái tiền cũng là tôi có hàng tôi về Sài Gòn là đủ tiền. Tôi lên đó tí sủ mấy bữa là tôi có tiền rồi, chỉ cần ông giúp tôi chuyện kia thôi, thì chính là nhờ ông ý dẫn đi thôi. Chứ còn đâu mình phải búa vạy để ổng dẫn mình đi chứ có biết đường đi đâu, may quá thế là ông ấy đưa mình đi. Đầu cua tai nheo vậy, thì ông ấy bảo đến nhà ngủ sáng mai đi sớm. tôi nghĩ bảo đến nhà lờ mà ông ấy tưởng đi buôn thật có nhiều lắm giết mình thì sao đúng lúc đó đi thì tôi đã chuẩn bị rồi, chuẩn bị 3 viên thuốc phiện thì nếu có gì thì nuốt cũng như thuốc chống đau bụng đấy, rồi chuẩn bị những viên Đạm để uống, với ít sâm, chuẩn bị ngậm sâm để cho tỉnh, chứ không ngủ say thì bỏ mẹ. Tôi mới bảo là quên đi mất tôi lại có gói trà tôi bỏ quên ở nhà trọ rồi. Ông ấy bảo tôi có trà đây, ông ấy mới biết là tôi muốn uống trà để thức đêm, đêm thỉnh thoảng tôi lại hắng giọng kiểu như để biết là tao còn thức đấy. Thì tôi mới nằm nhà ngoài vợ nằm nhà trong nó không làm gì. Sáng nó gọi dậy sớm đi, thì đi sáng sớm ra đi mới giao cho nó, tôi nói anh tiếng campuchia thạo thì không thạo lắm, thực ra tôi đã biết gì đâu, biết vài số đếm với lại tiếng chào hỏi thì cũng phải biết trong đó thì nó mới bảo anh tiếng campuchia giỏi tôi đưa anh 300 cầm lấy để . Đưa cho anh ấy 300 cho vợ rồi, đưa thêm 300 anh ấy cầm để lên tàu xe, ăn uống thì cứ thế anh ấy mua, thừa thiếu bao nhiêu thanh toán nhau sau. 300 tiền Campuchia ấy. Anh ấy đưa ra sớm đi ô tô, đến hết chỗ ô tô thì lại lên tàu hỏa, lên đến Batambang, hết đường tàu hỏa hay sao ấy thì lại đi xe ôm lên papec thì anh ấy lại để tôi nằm ở cái chợ mỗi thẳng nằm ở một cái vũng. Nghĩ mình cũng không ngủ được, phải thức, tôi lại lấy viên đạm ngậm tiếp thỉnh thoảng lại vỗ mũi đánh bộp một cái, đúng thế thật, sáng mai nó mới dẫn về nhà người quen nó nằm, mà nhà người quen nó ngay gần đó, đến hai giờ sáng hôm sau cái chợ đó có người bị cắt cổ. thế là ý đồ của anh này cũng có ý đồ, có bà thầy dẫn tôi đến nói chuyện với bà thầy rồi nằm ở

quầy chợ bên ngoài gần quầy chợ bà thầy, anh ấy mắc cái võng bạt trong hai cái cột chợ tôi bảo phải thức đêm nay, hôm sau nó dẫn về nhà ga quen anh năm lửa nghe là hiểu rồi. Tôi ở đó nó cũng giới thiệu là ông này đi chợ biên giới mua nọ mua kia hôm đó tôi vẫn phải thức, sang chợ biên giới về mua được gì, cũng còn phải ăn giá rồi chờ hàng tốt hơn. Nó hứa thế, lại đi một buổi chợ mai nữa, đi ra chợ chủ trương mình vượt biên rồi thì mình phải ngó xem đường nào dễ đi. thấy nó chằng dây thép gai cả không thể đi được. Tôi đành phải lại vẫn chưa mua được về nó mới hỏi sao ông vẫn chưa mua gì. tôi mới bảo nó là nó đòi giá mắc quá mình mặc cả để mai lấy hàng của người khác. Nó mới hỏi tôi thấy ông không phải đi mua hàng, ông vượt biên phải không. Nó bảo mắt ông cứ liêng liêng láo láo, ông vượt biên phải không. Tôi bảo tôi cũng đang định vậy. Đi được thì tôi đi, không thì quay về. Thế thì cái lão thầy bói nó nói đưa người ta đi vượt biên vài nghìn mà ông lừa tôi tôi mới nói thật không có sợ nó tưởng mình đi buôn thật phối hợp với cái thằng kia mà nó giết mình thì mất mạng. Tôi mới nói thật, ta chả có đồng nào vượt biên thôi, còn thằng kia nó cười khà khà. Tôi mới bảo để mai tôi ra buổi chợ thái kiếm ít tiền, thằng kia phục sát đất, may cho thằng con may đi thông dịch cho tao thì tôi làm ở nhà nó góp số tiền ăn nhà nó cũng hơn, nhà nó nghèo chạy xe ôm ế bỏ xừ, hai bà vợ mấy đứa con tôi làm công tác dân vận

<video 6>

Tôi thu dọn nhà cửa nó sạch sẽ rồi con cái nó tôi tắm giặt cho hết cả ghẻ lở, chúng nó cũng quý tôi lắm, tôi ở đó suốt từ năm 93 cho đến tết 94 tôi mới sang Thái cuối cùng lúc đi mà cả nhà nó khóc, một hôm tôi ngồi nắn tượng này này có một anh cảnh sát Campuchia đứng đấy xem nó bảo ngồi gọn vào trong góc tự nhiên có người tới vỗ vai tôi. Ông chú ông còn nhớ cháu không, tôi bảo ở trông may cũng quen quen. Thế chú không nhớ cháu à. tôi bảo cũng quen quen nhưng mà phải nói thì mới biết, ở hồi nào tập mấy đoạn nào thì tôi mới nhớ anh chứ. Chú có nhớ hôm chú nắn ông trời ở bách hóa Nguyễn Huệ không, à nhớ rồi tôi ngồi nắn tượng ở mậu dịch bách hóa thế là nó mới hỏi tôi mới giặt mình thôi chết rồi ở Sài gòn nó theo mình lên tận đây thì mình không thể nào ngồi ngoài chợ được. Tôi mới về tôi mới chẳng biết thực hư, nhưng mà tôi sợ nó truy nã sang đến đây thì toi. Tôi không ở chợ nữa, tôi về nhà tôi nghĩ cách là cứ ở ngoài chợ biên giới mới có bát nhang thờ, tôi mới hỏi thờ gì. Thì cái thằng con nhà nó hỏi thờ ông thần tài thổ địa này tôi bảo thờ thần tài thổ địa lại không có tượng. Hôm sau ra suốt tắm tôi mới mới mang ít đất về nặn ông thần tài thổ địa, rồi tôi đi mua sơn rồi tôi sơn ông ý rồi tôi mua hộp xà phòng 6 bát tôi đóng cái khăn thờ, tôi sơn đỏ sơn rồi tôi bán làm thầy cúng vậy. Tôi bảo ra chợ bảo người ta là có ông thầy ở Sài gòn mới sang ổng có thần tài thổ địa thỉnh thần cho mà thờ, mỗi ông tượng tôi bán 50 bát, 2 ông là 100 Thế mới cái khăn thờ 50 là 150 làm lễ viết sớ 50 nữa là gần 200 bát, là 100 đô ăn 2500 bát, thì là khoảng 10 đô, thì luật cúng bên campuchia thì ông thầy mà cúng thì lễ cúng là ông thầy lấy hết. chứ người ta không lấy, là một. Thứ hai là những cái đĩa bát đựng vật lễ là cũng ông thầy lấy. Lấy cả lễ vật và bát đĩa. Nhà nó ăn thì bát đĩa không có. Mà bát đĩa nhà mình thì đầy ra đi cúng cho nhà người ta.

! : Thưa vậy đến khi làm thế nào ông qua Thái Lan được ?

04:17:@:Đến cái năm 2004 là đến năm ấy là tôi lợi dụng là trước kia tôi làm quen với chợ biên giới ở đấy, thì tất cả lính biên phòng hai bên giữa thái và campuchia là tôi quen hết, cứ bên này tôi đi qua là bên kia bọn campuchia đã kêu là tasmum là ông già đó. Bên thái là Khunke là ông già, thế thì cứ đi qua thì đóng 5bath thì qua chợ rồi về. Hôm ấy tôi đi tôi không đóng, lợi dụng lúc nhiều người, thế là tôi đi tôi

bảo là chào nó tôi đi, nhưng mà tôi nghĩ rồi. Có cách để xử đẹp với nó, sang kia tôi cũng đi, tới lúc tôi chuẩn bị về tôi mới mua 1 xâu bia 6 lon gắn vào dây, với lại 2 bao ba số. thế là tôi mới về đến nơi nó đã kêu rồi bọn thái thì chỉ thích bia tôi mời bia nó uống. Nó cảm ơn tôi mãi. Sang bên Campuchia tôi rút ba số mời nó nó hút. Tôi cốt làm thế để làm quen với chúng nó, để hôm tôi đi tôi mang giấy tờ nó khỏi tịch thu, nó quen tôi như dân bản địa rồi. tôi ở đến 6 tháng rồi cơ mà còn biết tiếng campuchia mà . Đến lúc tôi đi hôm tôi đi lên bằng cốc thẳng kia nó không cho đi nó nói lên đó cảnh sát Thái nó bắt được nó đánh ông chín què bị đánh què đó, Chú không đi được đâu sang năm con kiếm người con bán lợn con trả tiền chú rồi con kiếm người đưa chú đi bằng cốc, vì tôi giúp nhà nó mấy ngàn bath cơ mà. Tôi bảo thấy hàng cơm ngoài chợ hàng cơm nó bỏ phí thì mày lấy thùng đặt cơm đó rồi mua mấy con heo về mà nuôi tết bán được. Nó mới làm chuồng nuôi heo rồi nó lấy cơm thừa canh cận ngoài chợ về ăn không hết tôi bảo nó mua thêm mấy con vịt xiêm chị biết mấy con vịt xiêm không nó chóng lớn mà rồi giết còn ăn bình thường rồi, mà cái giống nó nuôi là tôi cũng phải bỏ vốn đấy chứ nó mới nói để con bán lợn trả tiền chú rồi tìm người đưa chú đi bằng cốc, nhưng mà tôi bảo không, sang năm là vào năm kỷ Dậu. 1993 năm Dậu mà ta không thể đi được, năm ấy năm hạn, ta đi năm nay, tết người ta đi lại khắp nơi người ta ít kiểm duyệt hơn, thế là tôi sang. tôi đã biết ga xe hỏa đâu rồi tôi lấy 1 vé xe hỏa tôi đi thẳng bằng cốc thì à hôm ấy cái nhà đồng ấy nó giết con ngan để chú cúng bái chú đi. Ơi giờ mấy đứa con nó khóc cứ ông ngoại ơi nó khóc ầm ỹ, khổ. Thế lúc mà tôi đi lên Bằng cốc là vào khoảng chắc là hết đường thì đường tàu dừng lại là hết, thì cứ hết đường tàu thì ta xuống, đúng là xuống là tôi mới chạy ra ngoài nhìn ra ngoài thì lúc đó thấy nó ghi bằng cốc, thì à được rồi. Thế là tôi mới yên tâm tôi bảo bây giờ phải đi mua một cái bản đồ bằng cốc, để xem các đại sứ nó ở đâu, để mình lần đến đại sứ, trong túi hãy còn 50bath thì tôi mua bản đồ mất 40bath xong rồi tôi thấy nó đề embassy of america đó thì tôi biết tôi cũng có ý định là phải đến đại sứ pháp trước vì mình lấy cái danh nghĩa ngày xưa ông bố có đi lính cho pháp, có thể ưu tiên mình tôi mới nghĩ vậy, thì tôi mới đến đại sứ pháp trước rồi hôm sau mới đến gặp đại sứ Mỹ

!: Rồi đại sứ pháp họ nói sao?

10:47:@: Thì đại sứ pháp họ cũng đưa tài liệu của tôi ra tôi tị nạn chính trị một vụ án vậy vậy, họ xem họ cũng ok công nhận rồi kể lại trước đây bố tôi là người như thế, ở sân bay đó sân bay đó, người Pháp tôi cũng không rõ nhưng tôi biết là bố tôi làm lính cho pháp làm lính sửa chữa máy bay ở trường bay cheton sơn tây, rồi bên Campuchia, tôi có trình bày như thế, có anh bảo làm thông dịch trong đại sứ Pháp, đại sứ Pháp mới cho tôi 1000 bath, tôi không làm được thì tôi vào chùa ăn cơm chùa vì bên ấy có cơm chùa khát thực. Đại sứ Pháp mới cho 1000 bath, khi tiễn đưa ra ngoài anh bảo ảnh đưa đi anh ấy lại bảo bác ngồi đây chơi nói chuyện Việt Nam tý, ngồi nói chuyện xong anh ấy cho thêm 500 bath nữa thế là được ngàn rưởi bạc, ngày mai tôi lại đến đại sứ Mỹ, thì tôi lại gặp anh Hoàng Cali ảnh làm hiện nay ảnh làm đại sứ cho tòa đại sứ Mỹ ở Hà Nội đấy, thì tôi nhớ là như vậy.

!: Rồi tòa đại sứ Mỹ họ nhận ông rồi đưa ông sang Trại tị nạn hay sao ạ ?

12:52:@: Về đại sứ Mỹ hay pháp đều cấp tôi một giấy giới thiệu sang cao ủy Liên Hợp Quốc phải gặp cao ủy trước

<video 7>

tị nạn, ở đâu khó đến thì dễ nhất, tôi bảo tôi sẽ sang Pháp, muốn sang Pháp phải xuống Singapore, Singapore thì bến cảng Singapore thì nó phải ngày cũng như đêm quốc gia nó như thành phố thì phải ngày cũng như đêm, đêm cũng như ngày. mà tôi còn lạ gì tôi ở Hải Phòng tôi tiếp quản các tàu quốc tế về để lấy hàng viện trợ tôi biết rồi, tôi biết là thế này thì cứ cái cầu nào phải kéo cờ nước nào thì là nước đó, nếu là cờ pháp thì là tàu của pháp ta lĩnh xuống cầu rồi ta đi. Tôi nghĩ bụng vậy, tôi định chuẩn bị sang Singapore thì hôm ấy đang nằm nghỉ tí thì tối ta hành quân tôi mới nằm nghỉ ở vườn hoa đó. Đang nằm lấy tờ báo đọc vào thì chả biết thế nào tờ báo nó mới lại lật ra mới thấy có người đá đá vào chân tôi tỉnh dậy mới nhận ra hóa ra vợ chồng anh Hoàng đi chơi nó đi chơi vườn hoa nó lại bắt gặp tôi. thế nó bảo ôi chết sao bác lại nằm ở đây ơ, thế tháng tới đại sứ Mỹ tới phỏng vấn mà bác còn ở đây thế này thì làm sao tôi mới nói thật là tôi định xuống Mã lai sang Singapore rồi xuống tàu Pháp sang Pháp. Bác không nhớ là ông đại sứ Mỹ nói bác ok rồi bác chỉ cần vào tị nạn rồi người ta tới phỏng vấn là đi bác còn đi đâu, bác xuống Singapore mã lai cũng được. Lính Mã lai nó túm được bác nó đánh chết. Thế là ông bắt về là về nhà xong thứ 2 đưa tôi lên cao ủy, ảnh dẫn tôi lên rồi ảnh làm cho chứ không cho tôi tự làm nữa. Ảnh sợ tôi lại lẩn lại. Thế là ảnh mua về cho tôi Mỳ ăn liền đủ các thứ rồi đưa tôi vào cao ủy, nó đưa qua tòa án Thái xử tội vượt biên trái phép. Xử lấy lệ vậy thôi, xong nó đưa vào cái trại Songklu để chờ đưa về trại tị nạn cao ủy, đầu cua tai nheo vậy, về trại đúng sáng hôm sau là đại sứ Mỹ đến phỏng vấn. từ đấy đâu có hơn hai tháng mọi người cứ bảo quái ông già này vào đây mà đi sớm thế, người ta mấy năm trời phỏng vấn chưa đậu. Mà ông mới vào mấy tháng nay mà đậu.

!: Lúc ông sang Mỹ thì ông ở thành phố nào ?

03:12:@: Ngay Đây, Houston này, ở nhà cô em gái họ đấy,

!: Bảo lãnh ông ạ ?

03:21:@: Không đâu có bảo lãnh tôi đi theo diện đại sứ mỹ chứ có bảo lãnh, cổ ở Sài Gòn mà không biết tôi qua bên đây cơ mà, cổ về Sài Gòn xây nhà tôi còn trông nhà trông cửa cho cổ. xây dựng, tôi mới bảo chồng cổ, ông em tôi còn bảo hôm tiễn là cho ta đi tiễn rồi ta lên mẹ nó dưới ghế ta nằm ta đi Mỹ, chú ý bảo bác nói chuyện làm gì có chuyện ấy nằm gằm ghế, bác cứ làm như tàu xe ở Việt Nam ấy, tôi có biết đâu được, chú cứ tưởng tôi nói đùa. Tới lúc sang đến đây bác ý mới nói là không ngờ bác bảo bác sang Mỹ mà bác sang Thật.

Ngay ở trại là tôi mới viết thư về Việt Nam, chứ tôi không có nói tôi đi đâu, ba năm trời tôi không có nói gì.

!: Đến lúc sang đây thì ông làm gì để sinh sống trở lại

04:28:@: Sang đây ở nhà cô em gái thì tôi đã lĩnh tiền trợ cấp SSI rồi,

!: Tức là lúc đó đã lớn tuổi rồi

04:36:@: Vâng,

!: coi như là còn công việc đây là bác làm cho vui và những hội để cho biết văn hóa của mình

04:49:@: cái anh cũng ở xóm mà anh ấy lại thân thiết với gia đình cô em tôi, ba leo trên chợ hòa bình ấy, ông ấy mới bảo bác lên chỗ em bác ngồi bác nấn, thì tôi lên ngồi tôi nấn thì nó bảo ngồi lui ra ngoài mà làm.

!: Thưa bác còn ở lại Việt Nam thì người con của bác ở Việt Nam thì đời sống ra sao ạ ?

05:28:@: Anh ấy ở Việt Nam thì một thời gian thì tôi để lại cho anh ấy cái nhà thì anh ấy cũng bán đi anh ấy lấy tiền sang Nga lao động bên Nga rồi sang Nga chả biết đánh nhau thế nào mà chết bên Nga ấy. Lúc anh ấy đi Nga là lúc đó tôi đi tị nạn tôi không hay biết gì cả, anh ấy cũng không biết tôi đi đâu.

!: Gia đình tan nát hết như vậy vì chiến tranh, vì chính trị, vì thời cuộc thì cái cảm nghĩ của ông như thế nào về chiến tranh Việt Nam ạ ?

06:08:@: Nói về cuộc chiến tranh Việt Nam quả là một cuộc chiến tranh làm nhiều gia đình tan nát, nhất là thời cải cách ruộng đất là tôi thấy thảm hại đau thương nhất, làm cho con người ta nhiều uất hận nhất là quá tàn bạo quá bất nghĩa. Không thể nói được cái cảm nghĩ về cái cải cách ruộng đất, chính gia đình tôi, ông tôi bị bắn. cái cảm nghĩ của tôi quá ân hận, tuy ông bố tôi không nói lên được nhưng mà cụ cũng thấy được cái sai lầm của mình, cụ bà có nhắc nhở là nói gì là cụ sừng cò lên nhưng mà tôi không dám nói năng gì vì biết lỗi của mình ân hận,

!: Ân Hận vì sao ạ ?

07:18:@: Cái cuộc đời của mình đã đi con đường để dẫn dắt mình tới khổ hạnh cho cả gia đình và cho cuộc đời mình chắc ông bố tôi có nghĩ tuy rằng cụ chả nói ra.

!: thưa ông này giờ phỏng vấn mà ông đã hoàn thành được một cái tác phẩm nghệ thuật truyền thống rất là đẹp đây cũng xin để , đây là hình gì thưa ông?

07:49:@: Đấy là con hổ đấy đấy quên định nấn con mèo mà tôi lại quên nấn sang con hổ mất

!: con hổ mặt vàng rồi đầu có vân trắng, mặc váy hồng có viền vàng ở dưới áo xanh cầm gậy, cái này là cái gì

08:18:@: Cái này là cái đình ba khí cụ

!: Cái nghề này đã giúp ông trong những đường bôn ba chạy trốn cộng sản đã giúp ông kiếm kế sinh nhai coi như là kiếm tiền để đi những đoạn đường đó, thưa ông cuối cùng ông đã tìm được tự do ở đất Mỹ này, hiện tại cuộc sống của ông như thế nào ?

08:46:@: Dạ cuộc sống của tôi bây giờ cũng sống nhờ vào tiền trợ cấp SSI của nhà nước, rồi foodstamp, ốm đau thì chính phủ cho tiêu chuẩn khám chữa bệnh, kỳ vừa rồi tôi bị chấn thương cổ thời bom sang đây cũng được điều trị cái cổ rồi mắt kém thì kỳ vừa rồi cũng được mổ mắt miễn phí.

!: Ông có mơ ước gì vào lúc cuối đời thưa ông ?

09:27:@: Dạ tôi bây giờ đang tập trung vì bây giờ có cái việc là có ý định làm lại cuộc cách mạng để mà xóa bỏ chế độ độc quyền đi, xây dựng chế độ theo mẫu của tôi trong lúc họ vớ được cái bản cương lĩnh

và ngọn cờ của tôi cho đến những tiêu chuẩn mà khi tôi tuyển người tôi có những câu hỏi, anh cho tôi biết đảng cộng sản việt nam họ thắng được trong hai cuộc kháng chiến bởi lý do gì ? câu hỏi thứ 2 là bây giờ thì cái uy tín của đảng cộng sản với toàn dân như thế nào? câu hỏi thứ 3 các tổ chức chính phủ của nhà nước nào trên thế giới là hay nhất, câu hỏi thứ 4 anh có ý định gì mới để cải tiến một chính phủ việt nam mới hay hơn các quốc gia khác trên thế giới không ? tôi có bốn câu hỏi như thế trong

!: Mơ ước của ông vẫn là một ngày nào đó chính quyền cộng sản sẽ bị dẹp bỏ và đem lại thanh bình cho đất nước,

11:09:@: Cái ấy thì bây giờ thì thế này, tôi cũng không còn khả năng, vì mình quá cao tuổi sức lực không còn đủ, lực bất tòng tâm cho nên tôi không còn suy nghĩ đến, nhưng mà rồi một ngày nó cũng dẫn đến như thế đấy là vận mệnh của quốc gia nó phải đi tới giai đoạn như vậy có hợp có tan, có tới có lui về cái sinh trưởng vượng tàn đó là luật tự nhiên, lịch sử việt nam có hàng ngàn năm, cái gì cũng sinh trưởng vượng tàn nó vượng xong rồi cũng phải tàn lụi rồi lớp mới nó kế tiếp gọi là tuần hoàn luân hồi, cho nên tôi chỉ còn sức lực dùng lại những gì cóp nhật tinh hoa để tôi viết lại cho thế hệ trẻ sau này họ làm theo. Ví dụ như tôi muốn nói lại văn hóa văn minh nhất lại có những gì.

!: Lời khuyên của ông với giới trẻ là gì để có thể xây dựng gia đình và đất nước ạ?

12:35:@: Tôi cũng tin rằng giới trẻ hải ngoại là những người con em của những người tị nạn là những người đều có tinh thần với quốc gia với dân tộc cho nên tôi cũng tin rằng ít nhiều con em mình cũng đã được thừa hưởng những tư tưởng tốt đẹp của cha mẹ mình để lại. Cho nên tôi cũng chỉ có ý định rằng nếu viết lại được những cái tinh thần về nền văn hiến dân tộc đó, tôi muốn lớp trẻ đưa văn minh khoa học tân tiên ở đây, chứng minh lại những khoa học mà tổ tiên ta đã có, dùng khoa học mới để chứng minh ví dụ tôi đã thấy khoa học mới chứng minh được ngày thiên văn mới bây giờ họ đã soi tỏ được họ biết rằng cái sao bắc cực ngày nay là sao tiểu hùng tinh nhưng 7 ngàn năm sau sao bắc cực sẽ đổi là thiên vương tinh và 12000 năm sau sẽ đổi thành sao thiên cầm thế thì hiện nay đang là sao bắc cực đang là tiểu hùng tinh, vậy trước kia ngành thiên văn hiện đại cũng đã phát hiện trước kia là sao kiên long vậy người ta còn tìm ra được sao kiên long là sao vũ tiên thế mà bây giờ hình đồ sao vũ tiên sao bắc cực vẫn nằm trong bầu trời bởi vì cả cái hệ vũ trụ mà mặt trời đang nằm trong tâm vũ trụ với tốc độ là 330000 km/s mà cái hệ mặt trời quay quanh đó mất 250 triệu năm mới hết một vòng mà mặt trời cách tâm vũ trụ là 30 ngàn năm ánh sáng, thế mà cái tinh đồ sao bắc cực mà ngày xưa thời đó đã vẽ sao bắc cực trên riu đá bắc sơn,

!: tức là theo ông thì việt nam mình đã có một nền văn minh rất là sớm sủa và nếu mình tìm hiểu đến nơi đến chốn thì con cháu mình sẽ rất là hãnh diện và từ đó các em trẻ sẽ cố gắng làm sao đó cho đất nước thanh bình và hùng cường hơn phải không ạ ?

16:13:@: Vâng tôi cũng muốn nhắn nhủ với thế hệ trẻ đưa cái nền khoa học đó để chứng minh lại cái văn minh cổ xưa của cha ông mình cho thế giới hay cũng như về cái chữ viết mà hiện nay ta gọi là chữ nho mà mấy người vẫn ngộ nhận là chữ hán

<video 8>

Chính khoa học hiện nay những nhà khoa học như copecnic là người khảo cổ người Mỹ ông ấy đã chứng minh hạt thóc cháy của mình trong mảnh sành là đã có cách đây trên chục ngàn năm, thì như thế cái nền văn minh lúa nước của mình có lâu lắm rồi, mà muốn có trồng được cây lúa nước thì phải có lịch, mà lịch pháp đó là văn minh, từ lịch pháp thì người ta mới tính ra được các khoa học khác, vận mệnh con người, vận mệnh quốc gia vận mệnh địa cầu, trong cái dịch học này hay lắm.

!: Cám ơn ông rất nhiều, sự chia sẻ của ông rất là cô đọng, cũng hiểu được cái nguyện vọng của ông, xin chân thành cảm ơn ông đã giành thì giờ để đến đây để mà chia sẻ xin đại diện cho hội bảo tồn văn hóa lịch sử người Mỹ gốc Việt xin chân thành cảm ơn ông đã hết lòng đến đây buổi chiều hôm nay.

01:10:@: Tôi cũng có lời cảm ơn hội bảo tồn văn hóa lịch sử của chị Triều giang đã cho tôi cơ hội để lên nói với giới trẻ, cũng xin cảm ơn hai ông bà chủ báo của Sai Gon Houston này để cho tôi được có những lời nói với thính giả của đài tới giới trẻ tiếp bước cha ông hiếu học, và sáng tạo của cha ông và cái di truyền nòi giống tiên rồng cho giới trẻ tiếp bước, giới trẻ khoa học kỹ thuật trên thế giới này có rất nhiều ngành khoa học kỹ thuật cao đều có người Việt Nam ở trong đó.

!: xin cảm ơn ông rất nhiều.